

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

ILG'OR XALQARO TAJRIBA ASOSIDA O'QITISHNING ZAMONAVIY USULLARINI JORIY ETISH.

Shakarova Shoxsanam

Sirdaryo viloyat O'zbekiston tuman

8-DMTT tarbiyachisi

Maktabgacha yosh har bir inson hayotidagi yorqin, noyob sahifadir. Aynan shu davrda bolaning ijtimoiylashuvi jarayoni sodir bo'ladi - borliqning yetakchi sohalari: odamlar dunyosi, tabiat, ob'ektiv dunyo bilan aloqa o'rnatiladi. Madaniyatga, umuminsoniy qadriyatlarga kirishish jarayoni boshlanadi. Maktabgacha ta'lim muassasasi bugungi kunda takomillashtirishga, rivojlanishga intilayotgan, yangi imkoniyatlarni izlayotgan, eng zamonaviy talablarga javob beradigan bolaning ehtiyojlarini qondirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadigan murakkab funksiyaga ega tashkilotdir. Ta'lim jarayoniga innovatsiyalarni joriy etish injiqlik emas, bolalar bilan ishlashning samarali shakllarini ijodiy izlashga loqayd munosabat emas, bu davr talabidir.

Maktabgacha ta'lim va tarbiya innovatsion va ta'lim beruvchi muhit bo'lishi kerak. Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilari esa zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llay bilishi, kreativ bo'lishi kerak. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari bugungi kunda kompleks tashkilot hisoblanadi ya'ni keng qamrovli; sog'lom turmush tarzini yaxshilanishga, rivojlanishga intiladi, bilim olishga yangi imkoniyatlar izlaydilar; bolalarning, oilaning, jamiyatning ehtiyojlarini qondirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, ta'minlash pedagoglarning ijodiy, kasbiy faoliyati uchun zamonaviy talablarga javob beradigan shart-sharoitlar yaratadi.

Innovatsiyalardan foydalanish maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim jarayonini yangilash, takomillashtirish va bolalar tomonidan ta'limni kerativlik bilan qabul qilinadigan noyob g'oyalar va o'qituvchining sa'y-harakatlari yeg'indisidir. Innovatsiyalarni ta'limda qo'llashning maqsadi maktabgacha ta'lim tashkilotida ta'lim-tarbiyaviy jarayonning samaradorligini oshirish va yaxshiroq natijalarga erishni kafolatlaydi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti ta'lim tarbiyaviya jarayonida innovatsiyalarni amalga oshirish uchun quyidagi vazifalar belgilangan:

- rivojlantirish barcha tarbiyalanuvchilari uchun individualligi;
- ta'limni rivojlanishida bolalarning tashabbusi, ularning mustaqilligi, ijodiy o'zini namoyon qilish qobiliyati;
- tadqiqot faoliyatiga qiziqish;
- tarbiyalanuvchilarning turli faoliyat turlarini rag'batlantirish (o'yin, kognitiv va boshqalar);
- ijodkorlikni rivojlantirish va nostandart fikrlash.

Innovatsion faoliyatlar va an'anaviy faoliyat o'rtasidagi farq - bunda

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

tarbiyachi ustoz emas, balki ustoz rolini o'ynaydi, jarayonga sherik bo'ladi, va unga rioya qiladi innovatsion ta'lim-tarbiyaviy jarayondagi tarbiyachilarning pedagogik pozitsiyasi "yonida emas, yuqorida emas, balki birgalikda" degan shiorga amal qiladi.

Shunday qilib, bola ko'proq erkinlikni his qiladi, bu kreativ faollikni rag'batlantiradi va shuningdek bolalarga bilim berilmaydi aksincha bolalar tadqiqot jarayonida bolaning o'zi kerakli ma'lumotni egallaydilar.

Makabgacha ta'lim tashkilotlarida qo'llanilayotgan innovatsion yangiliklardan biri bo'lgan "Keys stady" texnologiyasi maktabgacha yoshdagi bolalar uchun moslashtirilgan, ishlab chiqilgan va sinovdan o'tkazilgan. Texnologiyaning maqsadi - bolalarda axloqiy me'yorlar va tushunchalar, yaxshi tarbiya, xushmuomalalik, madaniyat nima ekanligini to'g'ri tushunishni shakllantirish. Odob, axloq, madaniyat so'zlari xaqidagi tushunchalari faollashadi. Keys texnologiyasi kontseptsiyasi maktabgacha yoshdagi bolalarda bilimlarni o'zlashtirishga emas, balki yangi fazilatlar va ko'nikmalarni shakllantirishga qaratilgan real yoki xayoliy vaziyatlarga asoslangan qisqa muddatli ta'lim uchun interfaol texnologiya sifatida ta'riflanadi. Maktabgacha ta'lim amaliyotiga "keys" usulini joriy etish muammosi hozirgi vaqtda ikkita tendentsiya tufayli juda dolzarbdir:

- birinchisi, ta'limni rivojlantirishning umumiy yo'nalishidan kelib chiqadi, uning asosiy e'tibori aniq bilim olishga emas, balki ularni amaliyotda qo'llash qobiliyatiga, aqliy faoliyat ko'nikmalariga, shaxsiy qobiliyatlarni rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, ular orasida alohida e'tibor o'rganish qobiliyatiga beriladi.

- ikkinchisi, birinchi tendentsiya talablariga javob berishdan tashqari, turli vaziyatlarda o'zini optimal tutish qobiliyatiga ega bo'lishi jamiyatga kerak bo'lgan mutaxassisning sifatiga qo'yiladigan talablarni o'izida ishlab chiqishdan kelib chiqadi.

Ayni paytda maktabgacha ta'lim muassasalarining pedagog-xodimlari innovatsion ish texnologiyasini jadal joriy etmoqda. Shuning uchun pedagoglarni texnologiya bilan ishlashga tayyorlash zarurati tug'iladi - bu yuqori kommunikativ kompetentsiyani shakllantirishni anglatadi. Ushbu yo'nalish doirasida bolalar bog'chasining pedagogik jamoasi "Keys texnologiyasi"ni bolalarga moslashtirilgan varyantini "Foto-keys" texnologiyasini ishlab chiqdi. "Foto-keys" innovatsion texnologiyasini o'zlashtirish jarayonida yangi boshlanuvchi tarbiyachilarda savollar bo'lishi mumkin. Shuning uchun pedagoglarni texnologiya bilan ishlashga tayyorlash zarurati tug'iladi - bu yuqori kommunikativ kompetentsiyani shakllantirishni anglatadi. Mavzuni "Foto-keys" texnologiyasi batafsil chuqurlashtirish bilan tuwunishlariga yordam beradi odatdagi ta'limiy faoliyatlardan sezilarli va foydali farqlari ko'rinadi. Ishlab chiqilgan amaliy material "foto-keys" turli xildagi savollarini o'z ichiga oladi, bunda maktabgacha yoshdagi bolalar uchun turli xil javoblarni o'zlari o'ylab topishlari, jonli muloqotda muammoni hal qilish uchun eng maqbul va to'g'ri javobni beradi, bu kichik va katta guruhlar uchun ham, shaxsan ham har bir ishtirokchi uchun individual xolda qo'llash uchun ham qulay. "Foto-keys" texnologiyasining juda muhim qismi bu texnologiyani bolalar bilan amaliy mashg'ulotlarga joriy etish uchun tarbiyachini tayyorlashdir.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

"Foto-keys" texnologiyasi bolalarning kognitiv tajribasini boyitish imkonini beradi. Bolalarning muloqot ko'nikmalarini kengaytirish, bolalarga "fotosurat" mazmuni bo'yicha dialogda jasorat bilan, erkin ishtirok etishga, shaxsiy fikrlarini ifoda etishga, bolalarda o'z nuqtai nazarini tushuntirish qobiliyatini shakllantirishga imkon beradi. Pedagog-xodimlar tomonidan ishlab chiqilgan "foto-keys" texnologiyasi o'zlashtirilgan bilimlar qatlamini yuksaltirish, ularni amaliyotda qo'llash, maktabgacha yoshdagi bolalarning o'rganilayotgan mavzuga qiziqishini oshirish, ijtimoiy faollikni, muloqot ko'nikmalarini, tinglash va to'g'ri bilish qobiliyatini rivojlantiradi. o'z fikrlarini bildirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ibragimjanovich, T. I., Komiljon o'g'li, O. D., & Raxmatjon o'g'li, X. D. (2023). YOSHLARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA TARIXIY, MA'NAVIY VA MADANIY MEROSIMIZNING O'RNI VA ROLI. Scientific Impulse, 1(9), 1425-1427.
2. Ibragimjanovich, T. I., Komiljon o'g'li, O. D., & Raxmatjon o'g'li, X. D. (2023). YOSHLARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA TARIXIY, MA'NAVIY VA MADANIY MEROSIMIZNING O'RNI VA ROLI. Scientific Impulse, 1(9), 1425-1427.
3. Ibragimjanovich, T. I., & Kurbanbay o'g'li, X. J. (2023). YOSHLARGA HARBIY-VATANPARVARLIK TARBIYASINI SINGDIRISH. JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH, 6(4), 1209-1213.

